

PREZENȚE ROMÂNEȘTI ÎN SPIRITUALITATEA LUMII ROMANIAN PRESENCES IN THE SPIRITUALITY OF THE WORLD

Victor CRĂCIUN

Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, București

Abstract

Throughout its lengthy history, the Romanian people has repeatedly had the opportunity to assert itself in the world, by means of both political personalities such as Decebalus, Alexander the Good, Stephen the Great, Michael the Brave, Tudor Vladimirescu, M. Kogălniceanu, Al. I. Cuza, Carol I, N. Titulescu, and, especially, through its contributions to the development of universal civilizations, in all the fields of activity.

The world culture has received the Romanian contribution as a integral part of it, including the one elaborated by the Romanian personalities in the diaspora, in our communities.

Key words: *Romanian personalities, world culture.*

Cuvinte cheie: *personalități românești, cultura lumii.*

Cine ar putea reuși să înscrie din tomurile istoriei literaturii, artelor, științelor, activităților politice, sociale, din atâtea domenii care constituie cultura și civilizația românească, numele cele mai semnificative? Doritorii de a le cunoaște le găsesc în tratate, dicționare, enciclopedii, istorii speciale.

Nu putem totuși să nu menționăm că România a adus contribuții fundamentale la civilizația și cultura omenirii, pe lângă rolul pe care l-am jucat ca neam în apărarea Europei și a credinței creștine.

În decursul îndelungatei sale istorii, poporul român a avut de nenumărate ori prilejul să se afirme în lume atât prin personalități politice ca Decebal, Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Tudor Vladimirescu, M. Kogălniceanu, Al. I. Cuza, Carol I, N. Titulescu, cât, mai cu seamă, prin contribuțiile aduse în toate domeniile de activitate la dezvoltarea civilizației universale. Nu se poate concepe istoria aeronauticii fără Traian Vuia, Aurel Vlaicu și H. Coandă. Speologia își are în E. Racoviță un deschizător de drumuri. Gh. Marinescu a fundamentat fiziologia și anatomia patologică a creierului, fiind părintele școlii medicale în această direcție. Victor Babeș a fost socotit pe bună dreptate continuator al lui Pasteur. N. Paulescu a descoperit insulina. Cu Brâncuși începe o nouă epocă în sculptura modernă, în vreme ce geniul lui Enescu a fermecat iubitorii de muzică din cele mai îndepărtate colțuri ale pământului. Iorga a fost un Voltaire român, apropierea dintre Călinescu și Sainte-Beuve în ceea ce privește dinamica vie a expresiei critice s-a impus, iar Panait Istrati era denumit de R. Rolland „un Gorki al Balcanilor”. Acestea sunt doar câteva nume din cele care s-ar putea cita, edificatoare, asupra inteligenței și măiestriei poporului român. Lor ar trebui să li se adauge și alte personalități din toate domeniile: matematicieni, fizicieni, chimiști, medici, actori, muzicieni, scriitori, artiști plastici prețuiți pe plan mondial.

Prețuirea în țară, a tuturor acestora a avut un răsunet important în lume, atât prin cunoașterea directă a contribuțiilor cât și prin traduceri, în cazul literaturii.

Cultura lumii a primit ca parte componentă contribuția românească, inclusiv cea care era elaborată pe personalitățile românești aflate peste hotare, în comunitățile noastre.

Prelucrările în limbi străine ca slavona, latina, sârbo-croata, polona, rusa, greaca etc. a cronicilor noastre, au însemnat primul pas în cunoașterea poporului român, a faptelor sale de vitejie, a rolului jucat de acesta în spațiul geografic carpato-dunărean. Până la tălmăcirea capodoperei populare Miorița și a liricii de dor în franceză, engleză, germană, italiană etc. numeroase opere

românești trecuseră granițele țării fiind cunoscute în mediile intelectuale europene. Este vorba de contribuțiile aduse de Nicolaus Olahus, Nicolae Milescu, Dimitrie Cantemir, apoi de reprezentanții iluminismului Școlii Ardelene, care, la rândul lor au predat torța primilor scriitori români moderni. Aproape concomitent cu folclorul românesc, pășesc în alte medii culturale și scriitori ca D. Bolintineanu și C. Bolliac, Costache Negruzzi și V. Alecsandri, N. Bălcescu și Alecu Russo, Al. Odobescu și N. Filimon, precursori ai marilor clasici români. Era epoca formării statului național roman și afirmarea pe plan universal a culturii însemna însăși afirmarea unei etnii care - și căuta locul binemeritat în țările Europei. Scriitorii perioadei de la 1848 cu contribuții meritorii la consolidarea statului român modern, au determinat apariția în alte învelișuri lingvistice a fenomenului literar național.

Odată cu M. Eminescu, I. L. Caragiale, I. Creangă- tripticul de aur al literelor românești, s-a produs un salt în ceea ce privește interesul pentru valorile poeziei, prozei și dramaturgiei.

Secolul al XX-lea vine, evident, cu valorile lui. Chintesește unice ale spiritualității românești sunt operele unor scriitori ca M. Sadoveanu, L. Rebreanu, L. Blaga, Tudor Arghezi, Camil Petrescu, G. Călinescu, Marin Preda, Nichita Stănescu, Marin Sorescu și mulți alții.

Existența românilor în întreaga lume a însemnat și aceeași manifestare spirituală, făcând parte din același neam și în consecință din aceeași cultură, chiar dacă unii reprezentanți ai lor au scris și în alte limbi, în primul rând din motive obiective pentru că se adresau altor cititori, ceea ce s-a întâmplat și cu scriitorii și istoricii din țară care propagau astfel idei importante și ofereau imaginea României în context mondial. Petru Movilă și Dimitrie Cantemir sunt unele dintre cele dintâi nume care au îmbogățit cultura României și totodată pe cea europeană, dând prestigiu Rusiei și Kievului.

Fiul lui Cantemir, Antioh, a fost cel dintâi poet elevat din literatura rusă, iar Al. Pușkin, Gogol, Dostoievski, Branislav Nușić și alți scriitori europeni au legături colaterale cu neamul românesc. Reprezentanții Școlii Ardelene s-au manifestat deopotrivă în Transilvania, dar și la Roma, Padova, Viena, Berlin unde au învățat, au trăit sau și-au publicat scrierile. Întregul exil românesc de la 1848 a conceput opere reprezentative la Paris, Berlin, Istanbul și în alte locuri.

La sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul celui de al XX-lea se deschid alte căi pentru numeroși scriitori, artiști, medici, ingineri, profesori care își desfășoară activitatea și în străinătate, unii stabilindu-se definitiv în Europa occidentală, îndeosebi în Franța, Germania, Italia. Două genii ale artei românești, Constantin Brâncuși și George Enescu au creat îndeosebi în Franța, unde și-au găsit și sfârșitul. Este și cazul marilor artiști De Max și Elvira Popescu, urmași de cineastul Jean Negulescu, al cercului de scriitori care au născut curentul Dada, având efecte asupra literaturii și artei din prima jumătate a veacului trecut, apoi de marile nume care au îmbogățit și cultura română și alte literaturi. Nu ne propunem să oferim liste de nume, ci să extragem câteva dintre cele mai semnificative, așa cum le-a așezat viața în afara granițelor în veacul al XX-lea: H. Coandă, Eugen Ionescu, Mircea Eliade, Aron Cotruș, Vintilă Horia, C. V. Gheorghiu, N. I. Herescu, Horia Stamatu, Al. Ciorănescu, Ștefan Baciu, Lucian Boz, Constantin Brăiloiu, Nicolae Titulescu, Sergiu Celibidache, Eugen Coșeriu, Horia Damian, Neagu Djuvara, I.C. Drăgan, Eugen Drăguțescu, Lucky Galaction, Al. Gregorian, Claudiu Isopescu, Petru Iroaie, Dinu Lipatti, Paul Miron, Alexandrina Mititelu, Jean Moscopol, George Emil Palade, C. Papanace, Ionel Perlea, Sever Pop, Mircea Popescu, Stelian Popescu, Ion Rațiu, Anghel Rugină, Pius Servien, Pamfil Șeicaru, Nicolae Țimiraș, Remus Țincoca, George Uscătescu, Maria Ventura, Octavian Vuia, Virginia Zeani, Nicolae Herlea, Gheorghe Zamfir, Gheorghe Apostu, Ioana Ungureanu, George Palade, Grigore Arbore, Emil Loteanu, Eugen Doja, Andrei Sorel și iarăși lista este greu de încheiat fiind vorba de o întreagă enciclopedie[1, 2, 3,].

Dintre elevii lui Brâncuși, Natalia Dumitrescu și Alexandru Istrati au creat în continuare la Paris, Constantin Antonovici și-a desfășurat activitatea sculpturală în America, iar Milița Petrașcu s-a întors în țară unde și-a aflat consacrația.

Atâtea alte personalități românești completează aceste nomina-lizări în domeniul creației,

științei, medicinei, invenției în toate țările lumii. Cele mai multe sunt îndeobște citate, altele rămân doar în cadrul instituțiilor și comunităților unde au activat.

Concluzii

Fără opera românilor din afară nu putem concepe cultura națională.

Că nu s-au obținut premii Nobel este o chestiune de politică și nu de valoare. Românii au contribuit la civilizația și cultura omenirii mult mai mult decât popoare socotite mari. Acceptând acest destin, românii vor reveni cu supreme forțe, impunându-se în primul rând prin cultură. Marile personalități stau dovadă din trecut și chează a viitoarelor biruințe.

Bibliografie

1. Crăciun, V., Crișan, C., *Literatura română în lume*, Ed. Univers, ediție română și franceză, București, 1978
2. Crăciun, V., *Unirile și unitatea românilor la 90 de ani*, Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, Editura Semne, 2008
3. Crăciun, V., *O istorie a românilor de pretutindeni și Congresele Spiritualității Românești*, în 5 volume, Editura Liga Culturală, București, 2003-2008